

MAJ 2026

EWALUACJA KOŃCOWA

Zasada partnerstwa w perspektywie 2021–2027

Od formalnej reprezentacji do merytorycznej sprawczości

ZAMAWIAJĄCY

Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej

WYKONAWCY

EGO · LB&E

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Cele i założenia ewaluacji

PARADOKS LICZBOWEGO SUKCESU

Partnerzy stanowią blisko połowę składu gremiów decyzyjnych — na ile formalne uprawnienia i reprezentacja przekładają się na rzeczywisty wpływ ?

Pytanie nie brzmi „czy partnerzy są”, lecz „czy mają wpływ”. Ewaluacja szuka mechanizmów, które przekuwają formalną obecność w merytoryczną sprawczość.

SZEŚĆ ZAŁOŻEŃ NORMATYWNYCH ZASADY PARTNERSTWA

Zarządzanie wielopoziomowe

Wielostronne uczestnictwo

Wzajemne zaufanie i otwarty dialog

Współodpowiedzialność partnerów

Pełna przejrzystość

Budowanie potencjału partnerów

CZTERY CELE SZCZEGÓŁOWE

01 — ZAANGAŻOWANIE

Skala asymetrii formalnej reprezentacji i faktycznego uczestnictwa.

02 — BARIERY I WSPARCIE

Ograniczenia instytucjonalne, prawne, praktyczne; adekwatność narzędzi wsparcia.

03 — RZECZYWISTY WPŁYW

Czy postulaty partnerów przekładają się na decyzje i dokumenty programowe.

04 — DOBRE PRAKTYKI I REKOMENDACJE

Konkretne zmiany systemowe na obecną i przyszłą perspektywę.

Cztery instrumenty, jedna zasada

02

Cztery instrumenty, cztery poziomy- od krajowego po lokalny. Programowanie poprzedza je wszystkie: tu zapadają decyzje o kierunkach interwencji

ETAP POCZĄTKOWY
Programowanie

Etap ustalania ram interwencji — kierunków wydatkowania, priorytetów, typów projektów. Partnerzy mogą (lub nie) współkształtować te decyzje poprzez grupy robocze i konsultacje publiczne

POZIOM PROGRAMÓW
KM
Komitety Monitorujące

Krajowe i regionalne. Zatwierdzanie kryteriów wyboru projektów i monitoring wdrażania.

POZIOM SYSTEMOWY
KUP
Komitet ds. Umowy Partnerstwa

Krajowa koordynacja i dialog o fundamentach systemu. Działa przez podkomitety, w tym ds. Rozwoju Partnerstwa.

POZIOM SUBREGIONALNY
ZIT / IIT
Partnerstwa terytorialne JST

Uzgadnianie interwencji terytorialnych. ZIT dla MOF; IIT — nowy instrument o szerokim zakresie.

POZIOM LOKALNY
RLKS
Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność

Oddolne wdrażanie głównie w formule wielofunduszowej. 288 LGD, w tym 181 wielofunduszowych.

Triangulacja danych ilościowych i jakościowych

03

ZREALIZOWANE METODY

01	Badania gabinetowe + analiza LLM Kluczowe dokumenty strategiczne i prawne, protokoły KM, regulaminy, raporty z konsultacji. Efekt dodatkowy: interaktywny dashboard.
02	Badanie ankietowe CAWI / CATI Sześć grup respondentów, łącznie ok. 560 osób.
03	37 wywiadów pogłębionych (IDI) Administracja, partnerzy w KM i KUP, podmioty instrumentów terytorialnych, niezależni eksperci.
04	5 sesji fokusowych (FGI) Administracja, partnerzy krajowi i regionalni, małe i nowe organizacje, grupa mieszana.
05	6 studiów przypadku 4 dot. KM, 2 dot. Instrumentów Terytorialnych.

PRÓBY CAWI / CATI

GRUPA RESPONDENTÓW	N
Członkowie KM — partnerzy (NGO, społeczni, gospodarczy, naukowi)	204
Przedstawiciele IZ / IP / IK w KM	90
Członkowie Komitetu Umowy Partnerstwa (KUP)	38
Partnerzy w instrumentach terytorialnych (63 ZIT + 60 LGD)	123
Przedstawiciele IZ realizujący ZIT i RLKS	51
Członkowie Grup Sterujących Ewaluacją (GSE)	54

TRZY ZASTRZEŻENIA METODOLOGICZNE

- Triangulacja** — wnioski formułujemy tam, gdzie potwierdzają je co najmniej dwa źródła.
- Samooceny CAWI** mogą zawyżać obraz — odpowiadają częściej aktywni partnerzy.
- Regionalne zróżnicowanie** — szczególnie dla ZIT/IIT i RLKS różnice są duże.

CZĘŚĆ PIERWSZA

PROGRAMOWANIE

Etap, na którym ustalane są ramy interwencji.

Etap programowania

Programowanie perspektywy 2021–2027 przyniosło bezprecedensową skalę konsultacji — tysiące uwag, setki spotkań, nowe formy dialogu. Jednak partnerzy częściej recenzowali gotowe dokumenty niż współtworzyli ich założenia.

ŚCIEŻKA 1: KONSULTACJE PUBLICZNE

Obowiązkowe minimum

Zbieranie uwag pisemnych, spotkania informacyjno-konsultacyjne (w pandemii — hybrydowe lub zdalne)

Bardziej zaawansowane formy

Wysłuchania publiczne (obywatelskie) — otwarta przestrzeń do prezentowania stanowisk
Wysłuchania odwrócone — administracja odnosi się do zgłoszonych postulatów

ŚCIEŻKA 2: GRUPY ROBOCZE + KONSULTACJE

Więcej niż minimum

Grupy robocze i zespoły tematyczne na wczesnym etapie — zanim powstał gotowy dokument. Partnerzy współtworzyli diagnozy, cele i logikę interwencji.

Przykłady

Lubelskie — 8 grup tematycznych, ok. 300 osób
Wielkopolskie — grupy odpowiadające celom polityki
Dolny Śląsk — 17 spotkań grupy roboczej

~8 500

uwag do Umowy Partnerstwa. Regionalnie: od 366 do 1 254. JST dominowały w regionach (do 80%), NGO na poziomie krajowym (1/3 uwag).

Wpływ operacyjny - (rozszerzanie katalogów beneficjentów, grup docelowych doprecyzowania zapisów) — realny, potwierdzony w sprawozdaniach

Wpływ strategiczny -(przesunięcia alokacji, zmiana priorytetów) — ograniczony. Nie da się jednoznacznie rozstrzygnąć, czy brak zmian strategicznych wynikał z braku zasadnych postulatów, czy z ograniczeń systemu

Etap programowania — bariery i czynniki sukcesu

Co wzmacnia, a co ogranicza sprawczość i partycypację?

BARIERY

Niewystarczająca komunikacja ram brzegowych konsultacji

Partnerzy często nie wiedzieli, które kwestie są przesądzone (linia demarkacyjna, Umowa Partnerstwa), a gdzie jest realna przestrzeń do wpływu. Był to jeden z głównych powodów odrzucenia uwag

Bariery czasowe

Opóźnienia legislacyjne (pandemia, harmonogram UE) skracają czas na konsultacje

Nierówny dostęp

Mniejszym organizacjom i przedsiębiorcom trudniej było angażować się w proces m.in. ze względu na hermetyczny język dokumentów (nieznajomość „żargonu funduszeowego” jako bariera)

Późne zaproszenie do udziału

W części programów partnerzy wchodzili dopiero na etapie opiniowania gotowych projektów

CO ZADZIAŁAŁO

Wysłuchania odwrócone

IZ bezpośrednio odnosi się do postulatów partnerów (innowacja tej perspektywy)

Grupy robocze na wczesnym etapie

Najbliższe modelowi współtworzenia, dawały wpływ na diagnozę i cele.

Skoordynowana mobilizacja

Organizacje klimatyczne doprowadziły do wzmocnienia priorytetów środowiskowych.

KIERUNEK REKOMENDACJI

Włączanie partnerów już na etapie diagnoz i celów. Dedykowane formaty konsultacyjne dla MŚP, mniejszych organizacji, mieszkańców obszarów wiejskich

CZĘŚĆ DRUGA

Komitety Monitorujące

Szeroki mandat, wąska praktyka

KM mają mandat obejmujący cały cykl życia programu — w praktyce koncentrują się na zatwierdzaniu kryteriów wyboru projektów.

A

MANDAT FORMALNY

Monitoring

Ewaluacja

Kryteria wyboru

Zmiany w programie

~60 %

partnerów wskazuje kryteria wyboru jako główny obszar wpływu KM

Źródło: CAWI, członkowie KM — partnerzy (n=204)

PRAKTYKA

Monitoring

Ewaluacja

Kryteria wyboru

Zmiany w programie

~90 %

przedstawicieli IZ wskazuje to samo

Źródło: CAWI, IZ/IP/IK w KM (n=90)

Analiza protokołów potwierdza ten sam obraz: przewaga tematyki kryteriów i problemów wdrożeniowych nad ewaluacją i refleksją nad efektami.

Wąska ławka aktywnych

Zaangażowanie jest spolaryzowane — wąskie grono aktywnych i szersza grupa biernych partnerów. Oba źródła (CAWI + protokoły) potwierdzają trend.

B

22%

partnerów **ogranicza się do głosowania**

Źródło: CAWI (n=204)

19%

wypowiada się we wszystkich kwestiach

Źródło: CAWI (n=204)

reszta

angażuje się selektywnie

Tematyka, branża, własne kompetencje

wąskie grono wysoce aktywnych organizacji (...) szerokie tło podmiotów pasywnych

— synteza z raportu, analiza protokołów posiedzeń KM

DRUGIE ŹRÓDŁO — PROTOKOŁY

Frekwencja **~60%**, głosy merytoryczne **~17–21%** — niższe niż deklaracje CAWI, ale ten sam kierunek.

Ryzyko systemowe: wypalenie aktywnych partnerów bez następców.

Wpływ partnerów — niejednoznaczny obraz

Obie strony zgadzają się, że IZ/IP dominują w KM. Różnią się w ocenie wpływu partnerów — i to znacząco.

TAK UWAŻA STRONA IZ / IP

70 %

...ocenia wpływ partnerów jako „duży/bardzo duży”.

TAK UWAŻAJĄ PARTNERZY

40 %

...ocenia wpływ partnerów jako „duży/bardzo duży”.

+30 pp

Luka percepcji. Dla partnerów obecny poziom decyzyjności jest niewystarczający; IZ/IP są z niego zadowolone.

WPŁYW JEST WARUNKOWY

Pojawia się tylko gdy partnerzy wykazują inicjatywę. Ok. **połowa** partnerów potwierdza, że ich uwagi zostały uwzględnione w dokumentach KM. Druga połowa — nie.

KONKRETNE PRZYKŁADY SPRAWCZOŚCI

Modyfikacja kryteriów wyboru projektów
Zablokowanie projektu infrastrukturalnego ze względów środowiskowych
Wprowadzenie nowych typów projektów

Czynniki ograniczające sprawczość

01

Presja wdrożeniowa

Opóźnienie startu perspektywy i konieczność szybkiego przyjęcia kryteriów ograniczają czas na deliberację.

76% partnerów: IZ skupiają się na wskaźnikach operacyjnych

02

Deficyt zasobów partnerów

Brakuje czasu i kadr na przygotowanie do pracy w KM.

67% rezygnacji z grup roboczych — z braku czasu

03

Rozdrobnienie interesów

Partnerzy to bardzo zróżnicowane środowisko o różnych priorytetach.

34% dostrzega sprzeczność interesów • 14% wskazuje brak koalicji

04

Konflikt interesów i efekt mrozący

Organizacje łączące rolę eksperta i beneficjenta ograniczają aktywność z obawy o konsekwencje.

Skala incydentalna, ale silne działanie

Kontekst pozytywny: ponad 80% partnerów ocenia atmosferę współpracy w KM pozytywnie.

Deficyt zasobów — barierę da się zmniejszać

ASYMETRIA ZASOBÓW POTRZEBNYCH DO UDZIAŁU W KM

ZASOBY	IZ / IP	PARTNERZY	RÓŻNICA
Czasowe	76%	41%	+34 pp
Kadrowe	81%	51%	+31 pp
Kompetencyjne	92%	69%	+24 pp
Finansowe	72%	51%	+21 pp

Asymetria nie oznacza braku wpływu — problem to nierówny rozkład kosztów uczestnictwa i ryzyko wykluczenia mniej zasobnych podmiotów.

RYCZAŁTY — KROK NAPRZÓD

Stosowane w programach krajowych i kilku regionalnych (3–4).

60% partnerów nie wie, czy ryczały funkcjonują w ich programie.

Obecna konstrukcja nie pokrywa kosztu **przygotowania się** do pracy w KM.

Paradoks: by skorzystać z ryczału, trzeba poświęcić więcej nieodpłatnego czasu.

KIERUNEK REKOMENDACJI

Przeanalizowanie możliwości rozszerzenia ryczału (o koszty pracy).

Co działa w KM — dobry zaczyn

01 • PRACA MERYTORYCZNA

Grupy robocze

To tu odbywa się właściwa praca. Ponad połowa partnerów była inicjatorem lub członkiem grupy roboczej.

02 • WYBORY

Demokratyzacja wyborów

Przejsie do otwartych wyborów zwiększyło legitymizację składu KM.

03 • BARIERA ZASOBOWA

Ryczały

Krok naprzód w zmniejszaniu bariery zasobowej (ze zastrzeżeniami).

04 • FERS

Praca nad fiskami naborów

Partnerzy współkształtują regulaminy konkursów — wpływ wykracza poza zatwierdzanie kryteriów.

05 • FUNKCJA STRAŻNICZA

Przykład z Wielkopolski

Partnerzy zidentyfikowali naruszenie DNSH, zamówili niezależną ekspertyzę, doprowadzili do interwencji.

06- WZROST ZAANGAŻOWANIA

40,6%

partnerów deklaruje wzrost zaangażowania wobec poprzedniej perspektywy. 79% zawsze dostaje informację zwrotną na uwagi.

CZĘŚĆ TRZECIA

Komitet ds. Umowy Partnerstwa

Krajowe forum koordynacji i dialogu — bez uprawnień decyzyjnych. Realna wartość merytoryczna realizuje się w podkomitetach.

Forum informacyjne, nie decyzyjne

KUP pełni funkcję koordynacyjną i opiniodawczą, bez uprawnień decyzyjnych. **Niemal połowa członków** ocenia jego rolę jako głównie informacyjno-konsultacyjną lub formalną

TRZY GŁÓWNE BARIERY (OGÓŁEM CZŁONKOWIE KUP, N=38)

45%

Nierównomierny dostęp do informacji

42%

Duża liczebność (KUP liczy 129 osób)

42%

Decyzje zapadają poza KUP

RÓŻNICA PERSPEKTYW — DOSTĘP DO INFORMACJI

67%

partnerzy spoza administracji — bariera

10%

strona rządowa — bariera

Strona rządowa dysponuje monopolem informacyjnym i nie postrzega go jako bariery.

REALNA WARTOŚĆ — NIŻEJ

Wartość merytoryczna KUP realizuje się w podkomitetach.

Respondenci spontanicznie wskazują podkomitety jako najlepszą praktykę. Najwyżej oceniany wpływ: monitorowanie zasady partnerstwa (3,83/5).

Podkomitet ds. Rozwoju Partnerstwa

Trzy wymiary sprawczości: materialno-proceduralna, instytucjonalna, procesualna — i jasne ograniczenie egzekucji.

SUKCESY

Zmiany zainicjowane lub wylobbowane przez Podkomitet

Ryczałty na pokrycie kosztów partnerów w KM — postulat 2023, wdrożony w programach krajowych.

Grupa Zadaniowa ds. zasad horyzontalnych przy KUP — inspirowana dyskusjami Podkomitetu.

Rotacyjne przewodnictwo i konsensualny model decyzji w samym Podkomitecie.

OGRANICZENIA

Sprawczość jest „mięka” — bez mechanizmu egzekwowania

Tylko **argumentowanie i przekonywanie** — brak mocy decyzyjnej.

Uchwały bywają ignorowane — **nie ma rejestru ani obowiązku odpowiedzi**.

Trudności z obsadzeniem Prezydium (brak kandydatów ze strony samorządowej i gospodarczej).

tam, gdzie podejmujemy uchwały, to widzimy problem ze sprawczością

— członek Podkomitetu (IDI)

KIERUNEK REKOMENDACJI

Wzmocnić egzekwowalność uchwał: **oficjalne pisma do IK / IZ, jawny rejestr uchwał, obowiązek odpowiedzi**.

IV

CZĘŚĆ CZWARTA

ZIT / IIT Instrumenty terytorialne

Subregionalny poziom partnerstw JST. Znaczący skok ilościowy w 2021–2027, ale jakość i sprawczość — bardzo zróżnicowane między regionami.

Skok ilościowy, jakość zróżnicowana

W obecnej perspektywie partnerstw terytorialnych jest znacznie więcej — ale ich rola i sprawczość są zróżnicowane regionalnie.

PERSPEKTYWA 2014–2020

25

Związków ZIT — głównie wokół miast wojewódzkich

PERSPEKTYWA 2021–2027

95

Związków ZIT (+70) · do tego kilkadziesiąt nowych IIT

MOTYWACJA DOMINUJĄCA

Finansowa.

JST przystępują do partnerstw głównie dla **dostępu do środków UE**. Skok ilościowy nie oznacza skoku jakościowego.

KONTEKST INSTRUMENTÓW

ZIT — partnerstwa miejskich obszarów funkcjonalnych (MOF), teraz także ośrodków subregionalnych.

IIT — nowy instrument dedykowany rewitalizacji, możliwy dla wszystkich celów polityki spójności.

Dla IIT — brak wypracowanych form współpracy z IZ; szczególnie słabe organizacyjnie małe JST.

Sprawczość — wpływ ograniczony, oczekiwania większe

GDZIE SPRAWCZOŚĆ JEST REALNA

Wewnątrz partnerstwa

Określanie sposobu **podziału alokacji** między partnerów w ramach partnerstwa

Opracowywanie **treści Strategii**, w tym identyfikacja projektów

35%

Związków ZIT deklaruje, że ich uwagi **realnie wpłynęły** na zapisy dokumentów programowych/konkursowych/decyzje IZ

GDZIE OGRANICZONA — I CZEGO OCZEKUJĄ

Wobec decyzji IZ

Decyzje o **wysokości i zmianach alokacji**

Określanie typów wspieranych projektów

Katalog wskaźników monitorowania

Kryteria wyboru projektów

41% Związków wystawia ocenie wpływu na granice partnerstwa **nie wyższą niż dostateczną**

Wpływ ZIT/IIT na kształt dokumentacji programowej różni się **drastycznie między regionami** — od praktycznie nieobserwowalnego do wyraźnego, gdzie głos partnerów jest brany pod uwagę przez IZ.

Pięć czynników ograniczających sprawczość

01

Niewielki potencjał partnerów

Kadrowy, organizacyjny, finansowy. Szczególnie IIT i ZIT z dużą liczbą małych gmin.

02

Brak ustrukturyzowanej współpracy

W odróżnieniu od KM — brak wytycznych dot. formatu, częstotliwości, formuły. Współpraca ad-hoc.

03

Brak regulacji prawnych

Brak obowiązków IZ wobec partnerstw. Wszystko zależy od dobrej woli i praktyki IZ.

04

Brak jednolitego finansowania

Tylko **15%** Związków uznaje wsparcie za w pełni wystarczające.

05

Słabe ciała doradcze

2/3 badanych ocenia zainteresowanie rolą członka jako bardzo niskie, niskie lub umiarkowane.

Bo w pierwszej perspektywie byliśmy IP... odbywały się spotkania regionalne co miesiąc. Brakuje tych spotkań comiesięcznych.

— przedstawiciel ZIT (IDI). Utrata roli IP oznacza dla części partnerstw realny spadek pozycji w systemie.

Co działa i kierunki rekomendacji

CO DZIAŁA — WARTOŚĆ DODANA

Partnerstwo realnie stymuluje kooperację JST

Rzeczywista stymulacja kooperacji między JST — najważniejsza wartość dodana.

Komunikacja IZ ↔ partnerstwa działa sprawnie (łatwość kontaktu, trafność kanałów).

W **10 województwach** reprezentanci wszystkich ZIT są członkami KM — dodatkowy kanał wpływu.

Część IZ wprowadziła **porozumienia terytorialne** dla uzgadniania list projektów.

KIERUNKI REKOMENDACJI

Wzmocnić podmiotowość partnerstw

Formalne kompetencje wdrożeniowe + status członkowski w KM

Krajowe standardy reprezentacji ZIT/IIT w KM

Środki na funkcjonowanie małych partnerstw + krajowe projekty wzmacniające potencjał

Reforma konsultacji Strategii — interaktywne, na konkretnych przedsięwzięciach

Redefinicja roli ciała doradczego (wzmacnianie potencjału i kompetencji)

Sygnal na 2028–2034: nie zalecamy rewolucji w kształcie partnerstw — raczej **punktowe korekty** tam, gdzie skład okazał się nieoptymalny.

CZĘŚĆ PIĄTA

RLKS / LGD Poziom lokalny

Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność. Z pilotażu (2 województwa) — do systemowego instrumentu polityki regionalnej w obecnej perspektywie.

Od pilotażu do systemowego instrumentu

PERSPEKTYWA 2014–2020

30

LGD wielofunduszowych · pilotaż w 2 województwach

PERSPEKTYWA 2021–2027

181

LGD wielofunduszowych · łącznie 288 LGD w systemie

KLUCZOWE ZMIANY WOBEC 2014–2020

Skok skali wielofunduszowości (30 → 181)

Z pilotażu (kujawsko-pomorskie, podlaskie) → **instrument systemowy**

Powstał **Podkomitet KUP ds. RLKS** (kwiecień 2023) — silniejsze zakorzenienie w systemie partnerstwa

Profesjonalizacja LGD — większe kompetencje, wyższe oczekiwania, przeciążenie funkcjami

Większa integracja polityki regionalnej i lokalnej — wzmocniony governance wielopoziomowy

ZDANIE RAMUJĄCE

Sukces skali wygenerował nowe ryzyka systemowe — opóźnienia, koszty zarządzania, wątpliwości wobec modelu wielofunduszowego.

Trzy role LGD — przeciążenie funkcjonalne

LGD pełnią trzy funkcje naraz z ograniczonymi zasobami. To kluczowy wniosek o partnerstwie w RLKS.

ROLA 01

Partnerstwo lokalne

Trójsektorowa animacja środowiska — reprezentacja sektora publicznego, gospodarczego i społecznego.

ROLA 02

Animator społeczności

Opracowanie LSR, plany komunikacji, włączanie mieszkańców. **95% LGD** potwierdza partycypacyjną formułę opracowania LSR.

ROLA 03

Operator wdrażania

Przygotowanie, realizacja, sprawozdawczość projektów; w formule wielofunduszowej — koordynacja kilku funduszy.

WNIOSEK

Przeciążenie funkcjonalne — zasoby LGD są ograniczone i nie nadążają za rozszerzającymi się oczekiwaniami. Sprawczość LGD jest największa na poziomie lokalnym/operacyjnym, ograniczona na poziomie strategicznym.

Podkomitet ds. RLKS — forum dialogu

Centralne forum koordynacji, wymiany doświadczeń i standaryzacji — z ograniczoną sprawczością strategiczną.

N

FUNKCJE, KTÓRE REALIZUJE

Centralne forum dialogu wielopoziomowego

Koordynacja administracji, samorządów i przedstawicieli LGD
Wymiana doświadczeń, standaryzacja podejść
Tematy zgłaszane przez LGD prowadzą do konkretnych rozwiązań (np. interpretacji prawnych)
Powołuje grupy robocze, które opracowują materiały i rozwiązania

OGRANICZENIA

Charakter konsultacyjny, nie decyzyjny

LGD bywają traktowane jako „operatorzy systemu”, nie równorzędni współtwórcy
Aktywność członków zróżnicowana — „kto mówi więcej, ten ma większy wpływ”
Duża inercja czasowa — procesy powolne, publikacje regularnie opóźnione
Ograniczona realna sprawczość strategiczna

Kierunek rekomendacji: szerzej wykorzystywać Podkomitet jako **forum decyzyjne**, a nie tylko opiniotawcze. Wzmocnić LGD jako partnerów strategicznych, nie tylko operatorów wdrażania.

Wielofunduszowy RLKS — sukces a ryzyko

Najtrudniejsze napięcie systemu: skala oddziaływania rośnie, efektywność spada.

SUKCES — CO SIĘ UDAŁO

Bezprecedensowy wzrost zasięgu

Bardzo istotny wzrost zasięgu terytorialnego oddziaływania

Wzmocnienie governance wielopoziomowego w województwach wielofunduszowych

Powiązanie polityki regionalnej z poziomem lokalnym — **największa wartość dodana RLKS**

90% LGD pozytywnie ocenia kanały komunikacji z IZ

RYZYO — CO BUDZI WĄTPLIWOŚCI

Skomplikowane procedury i opóźnienia

Skomplikowane procedury — bariera dla **40%** pracowników IZ

Dla **55%** pracowników IZ — „dodatkowa komplikacja we wdrażaniu Programu”

67% wskazuje brak czasu (nawet innych obowiązków)

Opóźnienia we wdrażaniu **w praktycznie wszystkich województwach**

Kierunek rekomendacji: opracowanie referencyjnego modelu zarządzania RLKS (np. **fundusz wiodący**) ograniczającego obciążenia administracyjne.

CZĘŚĆ SZÓSTA

Rekomendacje

Cztery obszary rekomendacji

OBSZAR 01

01

Programowanie

- Włączanie partnerów już na etapie **diagnoz i celów** – grupy robocze, warsztaty koncepcyjne przed konsultacjami społecznymi
- **Dedykowane formaty konsultacyjne** dla MŚP, mniejszych organizacji i mieszkańców – tematyczne pakiety napisane prostym językiem z uproszczonymi formularzami zgłaszania uwag

OBSZAR 02

02

Komitety Monitorujące

- Wzmocnić **funkcję monitoringową i ewaluacyjną** KM — pilotaż w 2–3 KM ze wsparciem KJE
- Sprawdzić możliwość rozszerzenia **ryczałtu o koszty pracy partnerów** — analiza wykonalności z Podkomitetem ds. Rozwoju Partnerstwa
- Systematyczny **onboarding nowych członków** KM — pakiet startowy, szkolenie wdrożeniowe, mentoring, repozytorium wiedzy online
- Upowszechnić model FERS — **praca nad fiszkami naborów**, warsztaty przed posiedzeniami, harmonogram z wyprzedzeniem, platforma dokumentowa

OBSZAR 03

03

KUP

- **Egzekwowalność uchwał** — oficjalne pisma do IK/IZ, jawny rejestr uchwał i odpowiedzi
- Wyrównanie dostępu do informacji — **wspólna platforma dokumentowa**, jednoczesne udostępnianie materiałów partnerom i stronie rządowej

OBSZAR 04

04

Instrumenty terytorialne

- **Formalne kompetencje partnerstw** — obowiązek konsultacji zakresu instrumentów, status w KM
- **Finansowanie potencjału partnerstw** – projekt krajowy wzorem CWD lub środki z pomocy technicznej
- **Reforma konsultacji Strategii** - skoncentrować na konkretnych przedsięwzięciach, włączać mieszkańców w trakcie prac
- Redefinicja **roli ciała doradczego**
- Wzmocnienie LGD jako partnerów strategicznych; Podkomitet ds. RLKS jako forum **decyzyjne**
- **Uproszczenie wielofunduszowości** – np. fundusz wiodący

Rekomendacje KM — format i zakres pracy komitetu

Sprawczość partnerów w KM rośnie, gdy mają przestrzeń na dyskusję — nad efektami programu, nad fiskami naborów, nie koniecznie tylko kryteriami wyboru projektów

Wzmocnić funkcję monitoringową i ewaluacyjną KM

Problem: W praktyce prace KM koncentruje się na zatwierdzaniu kryteriów. Analiza efektów programu zajmuje margines obrad — rośnie ryzyko powielania nieskutecznych rozwiązań.

Adresat: MFiPR (DK WFE, KJE), IZ → perspektywa 2028+: IK PPKR

Co proponujemy:

- Pilotaż w 2–3 wybranych KM ze wsparciem merytorycznym KJE
- KJE pomaga przygotować zwięzłą syntezę o efektach interwencji — materiał do dyskusji na forum KM
- Min. raz w roku — dedykowany blok poświęcony analizie efektów, nie wskaźników kontraktacji
- Na podstawie pilotażu — decyzja o upowszechnieniu (miękką rekomendacja lub zapis w wytycznych)

Upowszechnić model pracy KM stosowany w FERS

Problem: Przestrzeń na deliberację (dyskusję, wymianę poglądów) jest kluczowa dla sprawczości partnerów. Presja wdrożeniowa ją ogranicza (problem „blokowego” przyjmowania kryteriów). W FERS partnerzy współtworzą nie tylko kryteria ale też fiski naborów, co daje im realny wpływ na typy projektów, kategorie beneficjentów i alokację.

Adresat: MFiPR we współpracy z IZ FERS → perspektywa 2028+: IK PPKR

Co proponujemy:

„Miękkie” upowszechnienie modelu, pokazanie doświadczeń

- Istota: partnerzy pracują nad fiskami naborów — współkształtują regulaminy konkursów, nie tylko je zatwierdzają
- Warsztaty przygotowawcze przed posiedzeniami (online/hybrydowo, min. 3 tygodnie wcześniej)
- Harmonogram prac KM publikowany na półrocze/rok
- Platforma wymiany dokumentów (analogicznie do SEWI) — materiały dostępne przed warsztatami

Rekomendacje KM — zasoby i kompetencje partnerów

„Krótka ławka” zaangażowanych partnerów to w dużej mierze kwestia zasobów i wiedzy systemowej. Część partnerów pracuje społecznie „po godzinach.”

Sprawdzić możliwość rozszerzenia ryczału

Problem: Obecny ryczałt pokrywa szkolenia, ekspertyzy i spotkania konsultacyjne — ale nie kluczowy koszt: czas pracy partnera poświęcony na analizę dokumentów i koordynację stanowisk.

Adresat: MFiPR (DK WFE) z Podkomitetem → perspektywa 2028+: IK PPKR

Co proponujemy:

- MFiPR z Podkomitetem ds. Rozwoju Partnerstwa — analiza wykonalności rozszerzenia katalogu kosztów
- Kierunek: większa elastyczność wydatkowania — partnerzy decydują, na co przeznaczają środki, w tym koszty pracy merytorycznej, koordynator/sekretarz wspierający grupę partnerów
- Dostęp warunkowany aktywnością partnera w pracach KM

Systematyczny „onboarding” nowych członków KM

Problem: Część partnerów ma niewystarczającą wiedzę nt. systemu funduszy europejskich — regulacji, terminów, kompetencji instytucji, ścieżek decyzyjnych. Ogranicza to zdolność formułowania postulatów dopasowanych do realiów polityki spójności i utrudnia obronę własnego stanowiska przez powołanie się na odpowiednie przepisy.

Adresat: MFiPR (DK WFE) z Podkomitetem → perspektywa 2028+: IK PPKR

Termin: Q4 2026 – Q2 2027 (standard + pakiet + repozytorium), wdrożenie od 2028+

Co proponujemy:

- Pakiet startowy — przewodnik po programie, procedurach, prawach i obowiązkach
- Szkolenie wdrożeniowe z elementami warsztatowymi (symulacja posiedzenia KM)
- Mentoring — doświadczony partner wspiera nowego członka
- Wspólny standard szkoleniowy MFiPR + Podkomitet, adaptowany przez IZ
- Centralne repozytorium wiedzy online — materiały, FAQ, wzory dokumentów

Rekomendacje KUP — odpowiedzi na uchwały i równy dostęp do wiedzy

Podkomitety KUP potrafią przeforsować realne zmiany systemowe — ale ich uchwały bywają też ignorowane. A partnerzy spoza administracji nie mają tych samych informacji co strona rządowa.

Zapewnić, że uchwały i rekomendacje KUP i podkomitetów nie pozostają bez odpowiedzi

Problem: Uchwały i rekomendacje podkomitetów bywają pozostawione bez odpowiedzi — trafiają „do szuflady”. Jednocześnie Podkomitet ds. Rozwoju Partnerstwa udowodnił, że potrafi przeforsować zmianę systemową (wprowadzenie ryczałtów).

Co proponujemy:

- Uchwały przekazywane do MFiPR/IK PPKR w formie oficjalnego pisma — obowiązek odpowiedzi
- Pisemne uzasadnienie: przyjęcie, częściowe przyjęcie lub odrzucenie
- Jawny rejestr uchwał i odpowiedzi na stronie MFiPR — przejrzystość mobilizuje obie strony
- Zasady wpisane do regulaminu KUP (nie tylko dobra praktyka)

Adresat: KUP/podkomitety + MFiPR (Sekretariat KUP) → perspektywa 2028+: IK PPKR

Wyrównać dostęp do informacji w KUP

Problem. Nierównomierny dostęp do informacji jest najsilniej odczuwaną barierą przez partnerów spoza administracji na poziomie KUP podczas gdy strona rządowa niemal jej nie dostrzega (67% partnerów spoza wskazuje na problem przy 10% strony rządowej)

Co proponujemy:

- Wspólna platforma dokumentowa — materiały, dokumenty robocze, dane monitoringowe, raporty ewaluacyjne
- Zasada jednoczesnego dostępu — materiały dla strony rządowej trafiają w tym samym momencie do partnerów

Adresat: MFiPR (Sekretariat KUP) → perspektywa 2028+: IK PPKR

Od formalnej obecności do merytorycznej sprawczości

R

01 — STAN

Liczbowy sukces jest faktem

Partnerów jest **więcej**, partnerstw jest **więcej**, mechanizmy są bardziej rozbudowane niż w jakiegokolwiek wcześniejszej perspektywie.

02 — DIAGNOZA

Sprawczość pozostaje warunkowa

Zróżnicowana między instrumentami i regionami, oparta o **nieformalne praktyki** bardziej niż o systemowe rozwiązania.

03 — KIERUNEK 2028–2034

Instytucjonalizacja tego, co działa nieformalnie

funkcja monitoringowa KM, decyzyjność Podkomitetu ds. RLKS — i wzmocnienie potencjału partnerów, by mogli wyjść **z roli recenzentów do roli współtwórców**.

Zmiana musi się wydarzyć równocześnie na etapie programowania, KM, KUP i instrumentach terytorialnych.

Dziękujemy

EGO — Evaluation for Government Organizations · LB&E
Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej Maj 2026